

การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย¹
The Development of Reading for Main Idea Skill of the Students
in Matthayomsuksa 3 at Damrongratsongkroh School,
Chiang Rai Province

อนุชิต อินตาวงศ์², พิทยา ดวงตาดำ³
Anuchit Intawong², Phitthaya Duangtadam³

Received: October 4, 2018

Revised: January 21, 2019

Accepted: February 7, 2019

บทคัดย่อ

การศึกษาอิสระฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 2) เพื่อศึกษาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 3) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.9 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้การอ่าน จับใจความสำคัญ โดยใช้เทคนิค 9 คำถาม จำนวน 5 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง แบบทดสอบทักษะการอ่านจับใจ

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาอิสระ เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

² นิสิตหลักสูตรการศึกษาด้านจิต สาขาวิชาการศึกษา และหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยพะเยา (Thai Major Student in Bachelor of Arts and Bachelor of Education, University of Phayao.)

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา (Thai Language Lecturer, School of Liberal Arts, University of Phayao.) Email: j-enging@hotmail.com

ความสำคัญโดยใช้คำถาม จำนวน 1 ชุด และแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ คะแนนความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ผลต่างร้อยละ 25 และหาค่าเฉลี่ย นำเสนอข้อมูลโดยตารางประกอบ การบรรยาย ผลการศึกษาพบว่า

1. แผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทคนิค 9 คำถาม ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 5 ชั่วโมง

2. หลังจากเรียนโดยใช้เทคนิค 9 คำถาม นักเรียนมีทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ สูงขึ้นโดยมีผลต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังเรียน 5.22 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 26 ถือว่าผ่านเกณฑ์

3. พฤติกรรมการเรียนการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยภาพรวม ค่าเฉลี่ย 2.82 อยู่ในระดับดี พฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะในการตอบคำถาม รองลงมาคือ การเล่าเรื่องและสรุปเรื่อง การเรียงลำดับเนื้อหา และการสรุปข้อคิดจากเนื้อหาที่อ่านตามลำดับ

คำสำคัญ: ทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ, เทคนิค 9 คำถาม

Abstract

This independent study aimed 1) to create the lesson plans for reading for main idea, 2) to investigate the skill of reading for main idea and 3) to study the learning behaviors of reading for main idea of the students in Matthayomsuksa 3 at Damronratsongkroh School, Chiang Rai. The participants were 40 students studying in Matthayomsuksa 3 (Room 9) in an academic year 1/2560. There are five lesson plans. Each lesson plan was used within one hour created by using the 9-question technique. A set of reading for main idea test and the learning behavior observation form were used as the research instruments to collect data. The data was analyzed by using percentage from the scores of pre-test and post-test and the data was finally presented in tables with description. The results revealed that:

1. there were five lessons plans by using the 9-question technique;
2. after learning by using the 9-question technique, the students have gained the skill of reading for main idea with the different scores at 5.22 points or 26 percent and they all passed test and;
3. the overall average of learning behaviors of reading for main idea of the students in Matthayomsuksa 3 was in good level at 2.82 percent. The highest average behavior was the ability to answer the questions followed by constructing narrative and conclusion, sorting the content and summarizing of the content from reading, respectively.

Keywords: Reading skill for main idea, The 9-question technique

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเครื่องแสดงถึงเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันและกัน สร้างความสัมพันธ์ระหว่างคนในชาติทำให้เกิดให้เกิดความสะดวกและสื่อสารที่มีความเข้าใจตรงกัน อีกทั้งภาษาไทยยังเป็นเครื่องมือ ในการแสวงหาความรู้ประสบการณ์จากแหล่งต่าง ๆ เพราะการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นทักษะความเข้าใจในการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยการใช้ภาษาเป็นสื่อของความคิด ความเข้าใจและแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ตลอดจนนำไปใช้พัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคง

การอ่านเป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญ สืบเนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้มนุษย์รู้จักค้นคว้า หาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทักษะการอ่านจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้อ่าน มีความรู้และความคิดกว้างไกล ทันกับความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการใหม่ ๆ และยังช่วยในการแสวงหา ความบันเทิงและผ่อนคลายความเครียด ผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านย่อมเป็นผู้ที่มีความรู้อย่างกว้างขวางและสามารถนำความรู้ไปพัฒนาทางด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคมให้ดีขึ้น ดังนั้นการอ่านจึงมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก ทั้งการพัฒนาอาชีพ การศึกษาและเป็นหัวใจของการเรียนอีกด้วย

การอ่านมีความสำคัญต่อการพัฒนาอาชีพ การศึกษา และเป็นหัวใจของการเรียนการสอน การอ่านมีความจำเป็นต้องฝึกให้มีความชำนาญ เพื่อที่จะได้สะสมประสบการณ์ให้เกิดความคิดที่กว้างขวางและเข้าใจเรื่องที่อ่านอย่างรวดเร็วถูกต้อง ซึ่งการอ่านที่มีประสิทธิภาพนั้น คือการอ่าน

ด้วยความรวดเร็ว เข้าใจสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้อง ผู้ที่อ่านอย่างรวดเร็วจึงสามารถตกตวงความรู้ได้มาก (เนาวรัตน์ แต่งยัม, 2541: 61)

การอ่านเป็นประจำช่วยลับสมองและความคิดให้เฉียบแหลม ในขณะเดียวกัน คนที่อ่านหนังสือไม่ได้หรือจะไม่อ่าน จะมีความลำบากมากในการดำรงชีวิตอยู่ในโลกนี้อย่างมีความสุข ถูกเอารัดเอาเปรียบต่าง ๆ นานา การอ่านจึงมีความจำเป็นสำหรับคนทุกคนและเป็นกุญแจไขไปสู่ความสำเร็จ (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์, 2542: 3-6)

การอ่านมีจุดประสงค์เพื่อให้มีทักษะในการอ่านในใจ และอ่านออกเสียงได้ถูกต้องชัดเจน มีความเข้าใจในการอ่าน สามารถจับใจความสำคัญและตอบคำถามได้ รู้หลักเกณฑ์ง่าย ๆ เกี่ยวกับการอ่าน และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทำให้มีนิสัยที่ดีในการอ่านและรักการอ่าน จากการประเมินผลการเรียนในแต่ละครั้ง ทักษะการอ่านจับใจความสำคัญจะมีผลสัมฤทธิ์อยู่ในเกณฑ์ต่ำ นักเรียนไม่สามารถตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ตรงประเด็น สรุปใจความสำคัญไม่ได้ เรียงลำดับเหตุการณ์ก่อนหลังไม่ได้ ซึ่งผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความสำคัญที่ต่ำจะส่งผลต่อการเรียนรู้สาระอื่นและกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ด้วย ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนรู้สาระภาษาไทยหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ต้องใช้ภาษาไทยเป็นสื่อกลางในการสื่อความหมาย ดังนั้นทักษะการอ่านจึงเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ทุก ๆ เรื่อง ถ้านักเรียนมีปัญหาทางด้านการอ่าน ก็จะส่งผลให้ครูผู้สอนลำบากในการจัดการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ ไปด้วย จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องคิดค้นแสวงหาเทคนิคการสอนต่าง ๆ เพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จจากปัญหาดังกล่าว ครูผู้สอนจึงต้องมีวิธีการสอน การเรียนรู้ในหลายรูปแบบเพื่อที่จะเลือกใช้ให้เหมาะสมกับนักเรียน และสภาพปัจจุบันอันที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นให้กับผู้เรียน

รัฐบาลไทยมีมติในคราวประชุมเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2552 โดยได้กำหนดให้ปี พ.ศ. 2552 – 2561 เป็นทศวรรษแห่งการอ่านและได้กำหนดให้การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ เนื่องจากสถานการณ์การอ่านในประเทศไทยมีแนวโน้มที่ลดลงในทุก ๆ ปี ซึ่งการสอนเพื่อพัฒนาทักษะในการอ่านให้แก่นักเรียน จึงนับเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีของการพัฒนา การศึกษา เพราะการพัฒนาทักษะทางด้านการอ่าน ถือเป็นพื้นฐานทางการเรียนที่สำคัญของทุกวิชา

จากผลการวิจัยของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2538 (อ้างถึงในเนาวรัตน์ แต่งยัม, 2541: 61) พบว่า การจัดการเรียนการสอน การอ่านจับใจความ ส่วนใหญ่ นักเรียนที่เรียนการอ่านจับใจความ โดยใช้แผนการสอน เทคนิค 9 คำถาม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการฝึกตามกิจกรรมในแผนการสอนที่ครูสร้างขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิธีสอนโดยใช้เทคนิค 9 คำถาม มีขั้นตอนที่เน้นให้นักเรียนได้ฝึกตั้งคำถาม และตอบคำถามตามเนื้อเรื่อง

ดังนั้นการสอนโดยการใช้คำถามในกิจกรรมการเรียนรู้ จึงน่าจะเป็นทักษะการสอนที่ช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดของนักเรียนได้เป็นอย่างดีอีกวิธีหนึ่ง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนโดยใช้เทคนิค 9 คำถาม สอดแทรกลงไปในการเรียนรู้ ในรายวิชาภาษาไทย 5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อกระตุ้นและช่วยให้นักเรียนพยายามใช้ความคิด โดยมุ่งเสริมความเข้าใจในการอ่านโดยเฉพาะการอ่านจับใจความสำคัญให้ถูกต้อง สอดคล้องกับหลักภาษาสามารถพัฒนาไปสู่การเล่าเรื่องและการเขียนได้ดี ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โดยใช้เทคนิค 9 คำถามขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในชั้นเรียนครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เนื้อหาของเรื่องจากหนังสือพิมพ์ บทความ นิทาน และจากบทเรียน โดยนำเนื้อหาแต่ละอย่างให้นักเรียนอ่านและใช้คำถามกระตุ้นเพื่อฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้เทคนิค 9 คำถาม ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 1) ใคร 2) ทำอะไร 3) ที่ไหน 4) กับใคร 5) เมื่อไร 6) อย่างไร 7) เพื่ออะไร 8) เพราะอะไร และ 9) ผลเป็นอย่างไร

2. ขอบเขตด้านประชากร

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 ห้องเรียน รวมทั้งหมด 460 คน ซึ่งเป็นนักเรียนโรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ประจำปีการศึกษา 2560

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.9 จำนวน 40 คน ซึ่งเป็นนักเรียนโรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ประจำปีการศึกษา 2560 โดยการเลือกแบบเจาะจง

3. ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนสิงหาคม 2560

ข้อตกลงเบื้องต้น

การวิจัยในชั้นเรียนครั้งนี้ ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.9 จำนวน 40 คน เท่านั้น โดยการเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากผู้วิจัยได้รับผิดชอบจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนห้องนี้ โดยจะเรียกกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

นิยามศัพท์เฉพาะ

ทักษะทางการอ่านจับใจความสำคัญ หมายถึง ความสามารถทางการอ่านเรื่องราวจากหนังสือพิมพ์ บทความ นิทาน และเนื้อหาของบทเรียน แล้วเข้าใจความหมายของคำศัพท์จากเรื่องที่อ่าน สามารถตอบคำถาม เรียงลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง สรุปใจความสำคัญ ถ่ายทอดด้วยการเล่าเรื่อง เขียนเรื่อง วาดภาพ สรุปข้อคิดของเรื่อง โดยวัดได้จากคะแนนก่อนเรียน หลังเรียน โดยให้มีผลต่าง มากกว่าร้อยละ 25

เทคนิค 9 คำถาม หมายถึง วิธีการใช้ข้อคำถามต่าง ๆ อัน ได้แก่ 1) ใคร 2) ทำอะไร 3) ที่ไหน 4) กับใคร 5) เมื่อไร 6) อย่างไร 7) เพื่ออะไร 8) เพราะอะไร และ 9) ผลเป็นอย่างไร ซึ่งในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ อาจใช้ข้อคำถามไม่ถึง 9 คำถาม แต่สามารถกระตุ้นถามเพื่อให้ นักเรียนจับใจความสำคัญของเนื้อเรื่องที่อ่านเกิดทักษะกระบวนการคิด และส่งเสริมทักษะในการเรียนภาษาไทยและทักษะอื่น ๆ สูงขึ้น

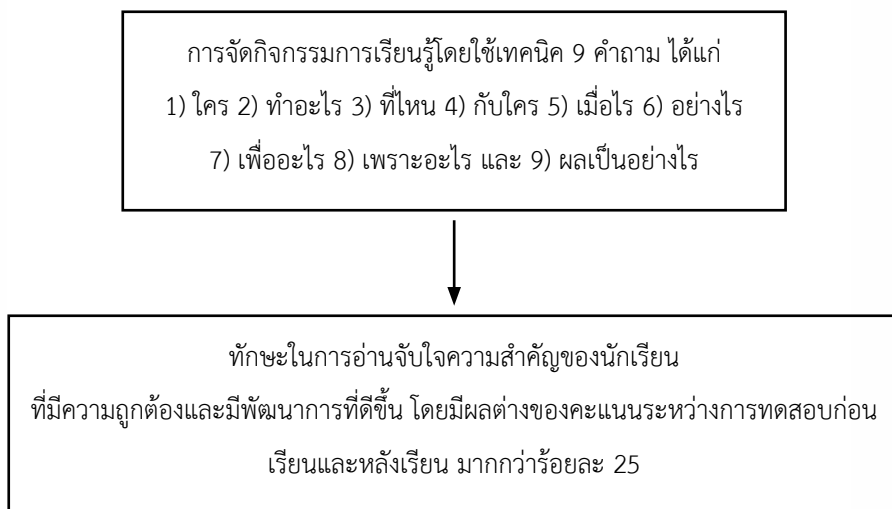
พฤติกรรมกรเรียน หมายถึง การแสดงออกทางทักษะในการตอบคำถาม การเรียงลำดับเนื้อหาการเล่าเรื่อง สรุปเรื่อง และการสรุปข้อคิดจากเนื้อหาที่อ่านของนักเรียนทั้งขณะทำกิจกรรม และหลังจากสิ้นสุดกิจกรรม ซึ่งประเมินได้จากการสังเกตพฤติกรรมกรเรียน

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.9 จำนวน 40 คน ของโรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ประจำปีการศึกษา 2560

โรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์ หมายถึง โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่เปิดทำการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 เป็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 (จังหวัดเชียงราย)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การที่บุคคลจะมีทักษะในการอ่านจับใจความสำคัญนั้น จะต้องเริ่มต้นมาตั้งแต่วัยเด็ก เพราะการอ่านมีความสำคัญต่อการเรียนรู้เป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นนักเรียนควรจะได้รับ การส่งเสริม และสนับสนุนให้ได้มีโอกาสในการอ่านบ่อย ๆ เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นบ่อย ๆ การใช้คำถามในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นทักษะ การสอนที่ช่วยกระตุ้นและช่วยให้ นักเรียนได้ พัฒนาทักษะในการอ่านจับใจความสำคัญ การคิดวิเคราะห์ ส่งเสริมให้พยายามคิด และ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 9 คำถาม ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนเรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญจึงน่าจะเป็นทักษะการสอนอีกทักษะหนึ่ง ที่จะช่วยพัฒนาทักษะในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 ห้องเรียน รวมทั้งหมด 460 คน ซึ่งเป็นนักเรียนโรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ประจำปีการศึกษา 2560

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.9 จำนวน 40 คน ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง ซึ่งเป็นนักเรียนโรงเรียนตำรวจราชภูรย์สงเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ประจำปีการศึกษา 2560

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้เทคนิค 9 คำถาม จำนวน 5 แผน และ 1 ชั่วโมง และเอกสารประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน
2. แบบทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน ทักษะการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้คำถาม ชนิดเขียนตอบ จำนวน 1 ชุด รวม 10 ข้อ
3. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้เทคนิค 9 คำถาม ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตร เป้าหมาย วิสัยทัศน์ เนื้อหา จุดประสงค์ เกี่ยวกับการสอนวิชา ภาษาไทยสาระการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน 2551 และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของจุดประสงค์ และเนื้อหาเกี่ยวกับการอ่านจับใจความสำคัญ

1.3 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการใช้คำถาม เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิด

1.4 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการใช้คำถามในการพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญ

1.5 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักการสอนอ่านจับใจความสำคัญ

1.6 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้ เทคนิค 9 คำถาม(ประกอบด้วยคำถาม 1) ใคร 2) ทำอะไร 3) ที่ไหน 4) กับใคร 5) เมื่อไร 6) อย่างไร 7) เพื่ออะไร 8) เพราะอะไร และ9) ผลเป็นอย่างไร) จากเอกสาร งานวิจัย วารสาร ตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวม 5 ชั่วโมง พร้อมกับเอกสาร ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ได้แก่ ใบความรู้ และใบงานในแต่ละแผน การจัดการเรียนรู้

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ เอกสารประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่ สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง

1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ เอกสารประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ที่ผ่านการตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

1.9 นำแผนการจัดการเรียนรู้ เอกสารประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ที่ได้ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.9 โรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์ จำนวน 40 คน แก้ไขและปรับปรุงแผนการสอน

1.10 นำแผนการจัดการเรียนรู้ เอกสารประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจ เพื่อพิจารณาแก้ไขอีกครั้ง ก่อนที่จะนำไปใช้ สอนจริงกับกลุ่มเป้าหมาย

2. การสร้างแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน ทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้ คำถาม

2.1 ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบ

2.2 วิเคราะห์จุดประสงค์และเนื้อหาแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำมาสร้างแบบทดสอบ ก่อนเรียน-หลังเรียน เพื่อวัดผลการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ โดยจัดทำเป็น แบบทดสอบ ชนิดเขียนตอบ จำนวน 1 ชุด รวม 10 ข้อ

2.3 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เพื่อปรับปรุง แก้ไข และขอคำแนะนำ

2.4 ปรับปรุง แก้ไขแบบทดสอบตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.5 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองสอบกับนักเรียนกลุ่มทดลอง คือ นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3.9 โรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์ จำนวน 40 คน เพื่อปรับปรุง ก่อนนำไปใช้จริงกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

3. การสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

3.1 ศึกษาเอกสารและหลักการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมที่เหมาะสมกับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3

3.2 สร้างแบบสังเกตพฤติกรรม ซึ่งพฤติกรรมที่สังเกต ประกอบด้วย พฤติกรรม ทักษะในการตอบคำถาม 4 คะแนน การเรียงลำดับเนื้อหา 4 คะแนน การเล่าเรื่องและสรุปเรื่อง 4 คะแนน และการสรุปข้อคิดจากเนื้อหาที่นักเรียนอ่าน 4 คะแนน รวมทั้งหมด 16 คะแนน

3.3 นำแบบสังเกตพฤติกรรมที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ให้ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงแก้ไข

3.4 ทดลองใช้แบบสังเกตพฤติกรรมกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3.9 โรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์ จำนวน 40 คน เพื่อปรับปรุง ก่อนนำไปใช้จริง กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในชั้นเรียนนี้ มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ชนิดเขียนตอบ จำนวน 10 ข้อ

2. ดำเนินการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวมเวลา 5 ชั่วโมง ในขณะที่สอนครูสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น

3. ทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ชนิดเขียนตอบ จำนวน 10 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์คะแนนทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน จากแบบทดสอบแบบเขียนตอบ จำนวน 10 ข้อ ข้อละ 2 คะแนน รวม 20 คะแนน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ตอบถูกต้อง	ได้	2	คะแนน
ตอบถูกต้องบางส่วน	ได้	1	คะแนน
ตอบไม่ถูกต้อง	ได้	0	คะแนน

นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าร้อยละ (%) แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ควรมีผลต่าง ร้อยละ 25 เพื่อดูผลการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ นำเสนอผลโดยการใช้ตารางประกอบการบรรยาย

2. วิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน โดยหาค่าเฉลี่ย () แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์การแปลผล ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	3.50 – 4.00	หมายถึง	ดีมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.50 – 3.49	หมายถึง	ดี
คะแนนเฉลี่ย	1.50 – 2.49	หมายถึง	พอใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.49	หมายถึง	ควรปรับปรุง

ผลการศึกษาวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทคนิค 9 คำถาม มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแผนการจัดการ

เรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทคนิค 9 คำถาม เพื่อศึกษาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โดยใช้คำถาม และเพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้คำถาม จึงได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1) การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

2) ผลการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

3) ผลการศึกษากฎพฤติกรรมการเรียนการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

1) การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดำรง-ราษฎร์สงเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาวิเคราะห์สาระจากหลักสูตร แกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยได้วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ (สาระที่ 1 การอ่าน) ในระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อศึกษากระบวนการจัดการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้เทคนิค 9 คำถาม ซึ่งหมายถึง วิธีการใช้ข้อคำถามต่าง ๆ อันได้แก่ 1) ใคร 2) ทำอะไร 3) ที่ไหน 4) กับใคร 5) เมื่อไหร่ 6) อย่างไร 7) เพื่ออะไร 8) เพราะอะไร และ 9) ผลเป็นอย่างไร เพื่อกระตุ้นให้นักเรียน จับใจความสำคัญของเนื้อเรื่องที่อ่าน เกิดทักษะกระบวนการคิด และส่งเสริมทักษะความสามารถในการเรียนภาษาไทยทักษะอื่น ๆ ให้สูงขึ้น แล้วนำมาเขียน แผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การอ่านจับใจความสำคัญของข่าวจากหนังสือพิมพ์รายวัน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การอ่านจับใจความสำคัญของบทความ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การอ่านจับใจความสำคัญของนิทาน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การอ่านจับใจความสำคัญของตำนานพื้นบ้าน (ดอยนางนอน)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 การอ่านจับใจความสำคัญของตำนานพื้นบ้าน (หนองหลวง)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

เมื่อสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เสร็จแล้ว ได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เพื่อปรับปรุงแก้ไข และได้นำไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.9 โรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 40 คน ก็พบปัญหาและข้อเสนอแนะ ดังนี้

นักเรียนในกลุ่มทดลองให้ความสนใจและให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมดีมาก ถึงแม้บางคนอ่านหนังสือไม่คล่อง และเขียนสะกดคำได้ไม่ถูกต้อง แต่ก็ไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินกิจกรรม เพราะเพื่อนนักเรียนช่วยให้คำปรึกษา และครูคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหา

เวลาที่ใช้ในการสอนทั้ง 5 แผน กำหนดไว้แผนละ 1 ชั่วโมง ซึ่งเมื่อนำแผนไปทดลองใช้พบว่า เวลา 1 ชั่วโมงที่ใช้ บางแผนไม่เพียงพอใช้เวลาสอนนานกว่า 1 ชั่วโมง จากการนำเครื่องมือไปทดลองใช้ ผู้วิจัยจึงไม่ปรับเรื่องเวลาเพราะเวลาที่ผู้สอนสามารถยืดหยุ่นได้ แต่ผู้วิจัยได้ปรับช่วงกิจกรรม ในขั้นเตรียมความพร้อมก่อนอ่าน และขั้นกิจกรรมการอ่าน ทั้งขั้นนำ ขั้นสอน และขั้นสรุป มีการปรับให้กระชับเหมาะสมกับเวลาที่กำหนด หรือบางครั้งต้องใช้วิธีมอบหมายให้ทำใบงานเป็นการบ้าน จากนั้นผู้วิจัยจึงได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 แผน มาใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

2) ผลการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดำรงราษฎร์-สงเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ผู้วิจัยนำข้อมูลคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนที่ได้จากการทดสอบทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย มาวิเคราะห์ โดยหาค่าร้อยละ แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ผลต่างร้อยละ 25 ปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 คะแนนและค่าร้อยละการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

นักเรียน คนที่	คะแนนก่อนเรียน (20)	คะแนนหลังเรียน (20)	ผลต่าง	ร้อยละ (%)	ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 25
1	13	18	5	25	ผ่าน
2	10	15	5	25	ผ่าน
3	10	16	6	30	ผ่าน
4	10	13	3	15	ไม่ผ่าน
5	10	18	8	40	ผ่าน
6	11	13	2	10	ไม่ผ่าน
7	11	15	4	20	ไม่ผ่าน

นักเรียน คนที่	คะแนนก่อนเรียน (20)	คะแนนหลังเรียน (20)	ผลต่าง	ร้อยละ (%)	ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 25
8	11	17	6	30	ผ่าน
9	12	15	3	15	ไม่ผ่าน
10	10	17	7	35	ผ่าน
11	10	18	8	40	ผ่าน
12	10	12	2	10	ไม่ผ่าน
13	10	16	6	30	ผ่าน
14	15	16	1	5	ไม่ผ่าน
15	10	14	4	20	ไม่ผ่าน
16	12	18	6	30	ผ่าน
17	11	15	4	20	ไม่ผ่าน
18	11	17	6	30	ผ่าน
19	10	16	6	30	ผ่าน
20	12	18	6	30	ผ่าน
21	10	17	7	30	ผ่าน
22	12	17	5	25	ผ่าน
23	10	15	5	25	ผ่าน
24	11	19	8	40	ผ่าน
25	15	18	3	15	ไม่ผ่าน
26	10	15	5	25	ผ่าน
27	11	15	4	20	ไม่ผ่าน
28	11	18	7	35	ผ่าน
29	14	18	4	20	ไม่ผ่าน
30	10	17	7	35	ผ่าน
31	11	16	5	25	ไม่ผ่าน

นักเรียน คนที่	คะแนนก่อนเรียน (20)	คะแนนหลังเรียน (20)	ผลต่าง	ร้อยละ (%)	ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 25
32	12	15	3	15	ไม่ผ่าน
33	10	17	7	35	ผ่าน
34	12	18	6	30	ผ่าน
35	10	19	9	45	ผ่าน
36	15	19	4	20	ไม่ผ่าน
37	10	14	4	20	ไม่ผ่าน
38	11	16	5	25	ผ่าน
39	10	19	9	45	ผ่าน
40	12	16	4	20	ไม่ผ่าน
รวม เฉลี่ย	11.15	16.37	5.22	26	ผ่าน

จากตาราง 1 โดยภาพรวมมีผลต่างของคะแนนเฉลี่ย 5.22 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 26 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ร้อยละ 25 และเมื่อพิจารณานักเรียนรายบุคคลพบว่า มีนักเรียนผ่านเกณฑ์จำนวน 25 คน และมีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 15 คน

3) ผลการศึกษาพฤติกรรมการเรียนการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดำรง-ราษฎร์สงเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย มาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย แล้วเทียบกับเกณฑ์การแปลผล ปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 คะแนนและค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการเรียน การอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

นักเรียน คนที่	ทักษะ ในการตอบ คำถาม (4)	การ เรียงลำดับ เนื้อหา (4)	การเล่า เรื่องและ สรุปเรื่อง (4)	การสรุป ข้อคิดจาก เนื้อหา (4)	รวม	ค่า เฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ คุณภาพ
1	3.20	3.00	3.33	2.20	11.73	2.93	ดี
2	3.20	2.00	2.33	2.60	10.13	2.53	ดี
3	2.60	2.50	2.66	2.00	9.76	2.44	พอใช้
4	2.80	3.00	2.33	2.40	10.53	2.63	ดี
5	3.00	2.00	2.00	2.20	9.20	2.30	พอใช้
6	3.60	2.50	3.33	2.00	11.43	2.86	ดี
7	2.60	2.00	2.66	2.40	9.66	2.42	พอใช้
8	3.00	2.00	3.00	2.00	10.00	2.50	ดี
9	1.80	1.00	2.00	1.80	6.60	1.65	พอใช้
10	3.40	3.00	3.33	3.00	12.73	3.18	ดี
11	3.80	4.00	3.66	3.40	14.86	3.72	ดีมาก
12	2.40	2.50	3.00	2.00	9.90	2.48	พอใช้
13	3.80	3.50	3.66	3.20	14.16	3.54	ดีมาก
14	2.60	2.50	2.33	2.20	9.63	2.41	พอใช้
15	2.80	2.50	3.66	2.00	10.96	2.74	ดี
16	3.60	3.00	2.33	2.80	11.73	2.93	ดี
17	3.60	3.50	3.66	3.20	13.96	3.49	ดี
18	2.40	3.00	3.00	2.20	10.60	2.65	ดี
19	3.80	3.50	3.33	2.60	13.23	3.31	ดี
20	3.20	2.00	3.00	2.40	10.60	2.65	ดี

นักเรียน คนที่	ทักษะ ในการตอบ คำถาม (4)	การ เรียงลำดับ เนื้อหา (4)	การเล่า เรื่องและ สรุปเรื่อง (4)	การสรุป ข้อคิดจาก เนื้อหา (4)	รวม	ค่า เฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ คุณภาพ
21	2.20	2.00	1.66	1.80	7.66	1.92	พอใช้
22	3.80	3.50	3.33	2.40	13.03	3.26	ดี
23	3.20	4.00	4.00	2.20	13.20	3.30	ดี
24	3.60	3.50	3.33	2.60	13.03	3.25	ดี
25	3.00	3.60	3.00	2.80	12.40	3.10	ดี
26	3.20	3.80	3.20	3.00	13.20	3.30	ดี
27	3.60	3.60	3.60	3.00	13.80	3.45	ดี
28	3.80	3.00	3.00	3.00	12.80	3.20	ดี
29	2.40	3.00	3.00	2.20	10.60	2.65	ดี
30	3.80	3.50	3.33	2.60	13.23	3.31	ดี
31	3.60	3.00	2.33	2.80	11.73	2.93	ดี
32	2.40	2.50	3.00	2.00	9.90	2.48	พอใช้
33	3.00	2.50	2.66	2.80	10.96	2.74	ดี
34	3.60	3.50	3.33	2.80	13.23	3.31	ดี
35	2.20	2.00	1.66	1.80	7.66	1.92	พอใช้
36	2.40	2.50	3.00	2.00	9.90	2.48	พอใช้
37	3.60	3.00	2.33	2.80	11.73	2.93	ดี
38	3.00	2.40	3.00	2.20	10.60	2.65	ดี
39	3.40	4.00	3.00	3.20	13.60	3.40	ดี
40	2.60	2.00	1.66	1.80	8.06	2.02	พอใช้
รวมค่า เฉลี่ย	3.09	2.84	2.90	2.46	11.29	2.82	ดี

จากตาราง 2 โดยภาพรวมนักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนการอ่านจับใจความสำคัญค่าเฉลี่ย 2.82 อยู่ในระดับดี พฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะในการตอบคำถาม รองลงมาคือ การเล่าเรื่องและสรุปเรื่อง การเรียงลำดับเนื้อหา และการสรุปข้อคิดจากเนื้อหาที่อ่าน ตามลำดับ

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษา พบว่า

1. แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 5 แผน ๆ ละ 1 ชั่วโมง ทุกแผนจะมีการถามคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาเรื่องที่ได้อ่านในหลากหลายลักษณะ

2. ทักษะทางการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดำรงราษฎร์-สงเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ในภาพรวมมีผลต่างของคะแนนเฉลี่ย 5.22 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 26 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ร้อยละ 25 และเมื่อพิจารณานักเรียนรายบุคคล พบว่า มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ จำนวน 25 คน และมีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 15 คน

3. พฤติกรรมการเรียนการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยภาพรวมค่าเฉลี่ย 2.82 อยู่ในระดับดี พฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ทักษะในการตอบคำถาม รองลงมาคือ การเล่าเรื่องและสรุปเรื่อง การเรียงลำดับเนื้อหา และการสรุปข้อคิดจากเนื้อหาที่อ่านตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ผลจากการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้เทคนิค 9 คำถาม นักเรียนมีผลต่างของคะแนน คิดเป็นร้อยละ 26 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ ทั้งนี้เนื่องมาจากแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น มีขั้นตอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกตั้งคำถาม และตอบคำถามจากเนื้อเรื่องในการแต่ละครั้ง นักเรียนต้องพยายามคิดและจับใจความสำคัญหลักของเนื้อเรื่องที่อ่าน และจับใจความสำคัญรองให้ได้ ด้วยการตั้งคำถามตนเองและตอบคำถามที่ครูถาม 9 ประการ นอกจากนี้นักเรียนมีทักษะในการอ่านจับใจความสูงขึ้นแล้ว ยังช่วยให้นักเรียนมีความสามารถด้านการเรียนภาษาไทยในทักษะอื่น ๆ สูงขึ้นอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ เนาวรัตน์ แดงอัม (2541: 63) ที่กล่าวว่า การอ่านเพื่อความเข้าใจนิยมอ่านจากเอกสาร แบบฝึกหัดที่ครูเตรียมมา ควรมีเวลาอ่านเฉพาะและทำแบบฝึกหัดในชั่วโมงนั้น ๆ นอกจากนี้การตอบคำถามหลังการอ่านครูต้องเฉลยคำตอบทันที เพื่อให้นักเรียนได้รู้ผลซึ่ง

เป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นการเสริมแรงในทันที นับว่าเป็นเงื่อนไขสำคัญในการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะคำถามมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การเรียนการสอน เพราะส่งเสริมให้เด็กได้คิดและเกิดการเรียนรู้ ดังที่กรมวิชาการ (2541: 10) ได้กล่าวว่า การใช้คำถามที่ดีมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนเป็นการทบทวนความจำจากเรื่องที่ได้อ่านไปแล้วเพื่อกระตุ้นการแก้ปัญหา ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และเพื่อประโยชน์สูงสุดในการอ่านจับใจความสำคัญ ทักษะในการใช้คำถามช่วยให้เด็กเกิดการพัฒนาวិเคราะห์ วิเคราะห์ สามารถแก้ปัญหาและหาทางเลือกที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา คำถามที่ใช้กับนักเรียนในแผนการจัดการเรียนรู้การฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้เทคนิค 9 คำถาม ได้นำประเภทคำถามของ Bloom (อ้างใน ณัฐธากร วัฒนมตน์, 2537: 69) ทั้ง 6 ประเภท ได้แก่ คำถามประเภทความรู้ความจำ (Knowledge) คำถามประเภทความเข้าใจ (Comprehension) คำถามประเภทการประยุกต์ความรู้ (Application) คำถามประเภทวิเคราะห์ (Analysis) คำถามประเภทสังเคราะห์ (Synthesis) และคำถามประเภทประเมินความรู้ (Evaluation) มาประยุกต์ใช้แล้วให้นักเรียนฝึกทำกิจกรรมตามใบงาน หลังจากการฝึกทำกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้วพบว่า นักเรียนผ่านเกณฑ์ 61 คน คิดเป็นร้อยละ 85.92 ของนักเรียนทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนทั้งหมด 61 คน มีความสามารถในการอ่าน หมายความว่ามีความเข้าใจของคำที่เป็นวลีเป็นประโยค สามารถแปลความ ตีความและขยายความจากเรื่องที่อ่านได้ ซึ่งสอดคล้องกับสนธิ ตั้งทวี (2536: 6) ได้อธิบายความเข้าใจในการอ่านว่าต้องอาศัยความสามารถในด้านความเข้าใจในความหมายของคำศัพท์ ความเข้าใจเนื้อเรื่อง ความเข้าใจความคิดหรือความหมายของผู้เขียน สามารถรวบรวมความคิดจากการอ่านเป็นความคิดใหม่ของตนเอง กล่าวคือ นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องที่ครูกำหนดแล้วเข้าใจ สามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ เล่าเรื่องที่อ่านให้ผู้อื่นเข้าใจได้ สรุปความเกี่ยวกับเรื่องได้ ตลอดจนแสดงความรู้ความเข้าใจจากเรื่องที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล ส่วนนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ 10 คน คิดเป็นร้อยละ 14.08 ของนักเรียนทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนอาจทำแบบทดสอบก่อนเรียนได้คะแนนสูงเมื่อทำการทดสอบหลังเรียนคะแนนจึงมีผลต่างไม่เกินร้อยละ 30 หรืออาจเกิดจากอ่านเนื้อหาแล้วไม่สามารถทำความเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านได้ อาจเนื่องมาจากเด็กขาดความพร้อมเกี่ยวกับการสังเกต เปรียบเทียบ จำแนกแยกแยะ ขาดการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องตลอดจนขาดประสบการณ์และความสามารถในการรับรู้ของเด็ก ส่งผลให้การทำกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ไม่บรรลุผล ดังนั้นครูผู้สอนต้องสร้างประสบการณ์เกี่ยวกับการอ่านให้กับเด็กและจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางดำเนินการกิจกรรมโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของ

คณะกรรมการ-การศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กล่าวว่า การอ่านหนังสือเพื่อพัฒนาตนเองและเพื่อการใช้เวลาว່งให้เป็นประโยชน์เป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาคนและพัฒนาสังคมปัจจุบันนี้ ซึ่งสอดคล้องกับพินิตนันท์ บุญพาที (2542: 1-2) ว่าการอ่านมีความจำเป็นของคนในยุคปัจจุบัน เพราะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านวัตถุ วิทยาการและความนึกคิด การอ่านช่วยให้สามารถติดตามความเคลื่อนไหว ความก้าวหน้าได้ทันช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ความรู้ความคิด และวิจารณ์ญาณให้คนมีความงดงามทางวุฒิภาวะ วุฒิปัญญาและความสามารถยิ่งขึ้น

2. พฤติกรรมการเรียนการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้คำถาม ส่งผลให้นักเรียนเกิดการพัฒนาด้านทักษะในการตอบคำถาม การเรียงลำดับเนื้อหา การเล่าเรื่องและสรุปเรื่อง ตลอดจนการสรุปข้อคิดจากเนื้อหาที่อ่านดีขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากการใช้คำถามเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนสร้างสิ่งที่รู้แล้ว สิ่งที่จะเป็นไปและเกิดการพัฒนาคิดใหม่ ๆ ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ นั้น ๆ และคำถามยังเป็นสิ่งเร้าที่มีประสิทธิภาพที่จะช่วยกระตุ้นจิตใจผู้เรียนให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมการตอบคำถาม การเรียงลำดับเนื้อหา การเล่าเรื่องสรุปเรื่อง ตลอดจนการสรุปข้อคิดที่ได้จากเนื้อหาที่อ่านสู่การเขียน การแสดงอาการหรือการลงมือกระทำ การใช้คำถามจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจและเข้าใจเรื่องที่เรียนได้มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับณัฐกร อนุมตน์ (2537: 43) ได้กล่าวว่า คำถามเป็นพฤติกรรมทางวาจาที่ครูใช้กระตุ้นให้นักเรียนคิดหาเหตุผลในการตอบสนองทางวาจา และการถามยังเป็นการบูรณาการเพื่อพัฒนาไปสู่การคิดไตร่ตรอง (Reflection Thinking) เพื่อกระตุ้นกระบวนการคิดค้นและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้เทคนิค 9 คำถาม ครูต้องศึกษาเทคนิคการใช้ข้อคำถามต่าง ๆ เช่น ถามเพื่อหาข้อเท็จจริง ถามเพื่อให้แสดงความคิดเห็น ถามเพื่อเรียงลำดับความง่ายไปยากถามเพื่อให้ค้นคว้า ถามเพื่อแก้ปัญหา ตลอดจนการสาธิต การทดสอบเพื่อให้ได้คำตอบที่ถูกต้อง มีการจัดเรียงลำดับความคิดเพื่อให้ได้ข้อสรุปของเนื้อหาที่อ่านเพื่อเป็นการฝึกให้นักเรียนสรุปเรื่อง สรุปข้อคิดและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. การส่งเสริมทักษะการอ่านของนักเรียน ครูต้องเอาใจใส่และคอยให้กำลังใจให้ข้อคิด ตลอดจนชี้แนะ และแนะนำหลักและการเลือกอ่านหนังสือหลาย ๆ ประเภท เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนให้สูงขึ้น

3. ตรวจสอบผลงานนักเรียนและสรุปผลการพัฒนาทันทีเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนรู้ข้อบกพร่องของตนเอง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาในลักษณะเดียวกันที่เป็นการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญในลักษณะอื่น ๆ และในสาระอื่น ๆ นักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ โดยปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้หลากหลายและมีความเหมาะสมกับเนื้อหา

รายการอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2541). *ทักษะภาษานานาวิธี*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). *การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน*. กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาการ.
- ณัฐธากร หนองมน. (2537). *ความคิดสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ส.ส.ท.
- เนาวรัตน์ แดงยิ้ม. (2541). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้เทคนิค 9 คำถาม. *วารสารวิชาการ*, 60-64.
- พินิตนันท์ บุญพามี. (2542). *เทคนิคการอ่านเบื้องต้นสำหรับบรรณารักษ์*. นครราชสีมา: สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.
- สนิท ตั้งทวี. (2536). *อ่านไทย*. ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม: โอเดียนสโตร์.